

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Caput XI. De Iejunium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

que, ut & ceteri timorem habeant. Quod dicitur (coram omnibus) referendum est ad participium, & ad verbum. Idiorus: Manifesta peccata non sunt occulta purgatione purganda. Palam arguendi sunt, qui palam nocent: ut dum aperta obijuratione sanantur, ij, qui eos diligunt, imitando corrigantur. Item ad discretionem eius, qui praeest, pertinet, ut agnoscat, cui vel quando debeat parcere, vel punire; cum parcere, & punire, sint contraria, contrariorum eadem sit disciplina. Qui nescit parcere, nescit punire. Greg. Sive plendendo sive parcendo, hoc solum bene agitur, ut vita hominum corrigatur. Attendendus est status personarum, quae corriguntur, quia non sanat oculus, quod sanat calcaneum. Cum veterano parcius agendum est (ut ait Seneca.) Prima ad Timot, quarto: seniore ne increparis, sed obsecra ut patrem. Qui non possunt benignitate corrigi, terrore sunt corrigendi. Augustinus ad Bonifacium: Quidam dixit pudore, & libertate liberos retineri, rectius esse credo, amore quam metu. Et subdit Aug. Hoc verum est, sed sicut meliores sunt, quos dicitur amor, ita plures sunt, quos timor corrigit. Idiorus: Qui blando verbo castigatur, & non corripitur, acius necesse est ut arguatur: cum dolore enim abscindenda sunt, quae leviter sanari non possunt.

In correctione debet re-luere mansuetudo. In Psal. Super venis mansuetudo, & corripiamur. Seneca: Vitia animae, sicut vitia corporis, leniter tractanda sunt. Gal. 6. Vos qui spirituales estis, huiusmodi instruite in spiritu lenitatis, considerans te ipsum, ne & tu contemtas. Super omnia cavendum est, qui in loco correctionis praest, ne ira DEI damnetur.

In accusatione charitas. In accusatione debet Charitas apparere: virga enim correctionis procedere debet de radice Jesse, id est, incendio amoris. Illos vero libentius debet accusare, quos amplius amat. Apoc. 4. Ego quos amo, arguo, & castigo. Sunt aliqui, qui illos

maximè volunt corrigere, quos videntur non amare, quorum correctio ab his, quibus adhibetur, non reputatur correctio, sed hostilis persecutio. Modestus etiam debet accusare alium, quam seipsum. Secunda ad Timotheum secundo: servum Domini oportet esse patientem, cum modestia corripientem.

In eo, qui accusatur, humilitas & patientia debent apparere, ut erubescibilia sua humiliter & patienter audiat. Apperere debet etiam in eo obedientia, ut in susceptione disciplinae patienter obediat. Sicut (iuxta verbum Sapientis) fabricando fabri, & cytharizando cytharista: simus: ita audiendo erubescibilia nostra, & quae nobis displicent patiendo, humiles & patientes efficiuntur. Si verò videatur ei, qui accusat, quod ille qui praest, minus iuste se habeat, ad memoriam debet reducere, quod Saluator patientiam habuit, cum Pilatus eum iniuste iudicavit: & quod à militibus iniuste flagellatus fuit. Bernardus: Stetit JESUS ante Praesidem inclinato capite, demisso aspectibus, vultu placido, sermone raro, paratus ad opprobria, promptus ad verba.

Lis in Capitulo maximè cavenda est, quae inter abusiones claustrum enumeratur. Ad eandem verò cavendam multum valet, si hi, qui innocentes & majoris perfectionis sunt, taceant, & eum, qui praest, pro se respondere permittant. De quo exemplum habemus Luc. 7. ubi Pharisaeo obloquente Mariae Magdalenae, Maria tacet, Saluator pro ea respondet. Eiusdem 10. Martha accusante Mariam, Maria tacet, Saluator responderet. Ex eo, quod ille, qui praest, pro innocente iniuste accusato non loquitur, alioquin occasio est, quod innocens pro se loquatur, & lis inde oritur.

Hæc Umbertous,

In accusato humilitas & patientia.

Qualiter lis sit cavenda in Capitulo

CAPUT XI.

De Ieiunium.

TEXTVS.

IEIUNIUM singulis diebus (exceptis Dominicis) observetis, à festo exaltationis sanctæ Crucis, usque ad diem Dominicæ Resurrectionis, nisi infirmus vel debilis as corporis, aut alia iusta causa ieiunium solvi suadeat, quia necessitas non habet legem.

GLOSSA XI.

EX hoc Cap. colligendum est primum, noster neri ex vi Regulae à die exaltationis sanctæ Crucis usque ad Pascha Resurrectionis ieiunare: Secundum die Dominica à ieiunio cessandum esse: tertium, infirmos, vel debiles, sive quacunquæ alia iusta causa impeditos, ad observandum ieiunium non ligari. Quia necessitas (ut dici solet) nescit legem. Hæc sunt, quæ in hoc Cap. præscribantur.

DUBIUM I.

An ipso die exaltationis Sanctæ Crucis ieiunandum sit?

HOc dubium oritur ex illis verbis, A festo exaltationis sanctæ Crucis &c. & petit, ut resolvamus, an ab ipso die ieiunia initium sumere debeant, ita, ut ipso quoque die exaltationis sanctæ Crucis ieiunandum sit, an verò à sequenti die sit incipiendum? Et dubitandi ratio in eo præcipuè sita est, an illa præpositio, (à) includat etiam ipsum diem termini, cui adiungitur, an verò excludat illum.

Consultend. nost Anton. 2 part. diciturij Regular. Tract. 3. disput. 6. sect. 2. n. 393 & seqq. & commentar. Francisci à S. Elia pag. 237. & seqq.

JESU
Spiritu
II
III
26

Respondeo ex mente Navarii, *Consi. 18. de præbend. & digni. num. 8.* ubi affirmat, quod quando (à) præpositio adicitur à lege alicui diei determinato, tunc includit ipsum, nisi inclusio sit contra ius commune. Pro quo aliqua iura afferunt. Et facit pro hac sententia l. 3. §. *minorem ff. de minoribus, l. pater, ad legem Juliam de adulterijs*: unde cum (à) præpositio in nostro casu posita sit à lege, & adjecta diei determinato, & insuper non sit contra ius, quod illa dies in termino includatur: aperte colligitur, ipsa etiam die exaltationis ieiunandum esse. Quod observatur in praxi in Ordine Prædicatorum, quibus à suis Constitutionibus indictum est simile ieiunium, quod inchoatur ipso die exaltationis ex communi praxi & interpretatione.

DVBIVM II.

An singulis diebus jejunandum sit?

Hoc dubium duas continet partes: prima est, an tempore, quo in Religione præcipiuntur ieiunia, sine ulla intermissione continuanda, & observanda sint? secunda, quare ieiunia non amplius, quam usque ad Dominicam Resurrectionis extendantur?

Quoad primam partem, in primis ex Regula, diebus Dominicis ieiunia solvenda esse, aperte constat ex illis verbis, *Exceptis Dominicis*. Estque perpetua ab Apostolorum tempore traditio, diebus his jejuniis relaxandum esse, ut Tertullianus *lib. de corona militis* docet, dicens: *Diebus Dominicis jejunare, nefas ducimus*. Idem censet Ambrosius, quoniam Epistolæ 83. *Dominica* (inquit) *jejunare non possumus: quia Manichæos etiam ob istius dies jejunia iure damnamus*. Idem docet Hilarius in præfatione in *Psal. Epiphani.* in compendiarie Doctrina apud Bellarminum, *Tom. 3. de bonis operibus* in particulati *lib. 2. Cap. 23.* Quibus adde Cassianum *lib. 2. institutionum. Cap. 18. & lib. 3. Cap. 11.* ubi tam inter Monachos Aegypti, quam Palæstinæ, & Mesopotamiæ, morem fuisse receptissimum Dominica die jejunia relaxandi tradidit. Quam remissionem Fratribus indulgendam ait, cum ob reverentiam Dominicæ Resurrectionis, tum etiam, ut minus faciat hebdomadis venturæ jejunia, hujus expectatione, sentire, semper enim æquantius qualibet fatigatio sustinetur, & sine fastidio labor impenditur, si interjecta vicissitudo quædam, vel operis immutatio qualiscunque succedat. Et præterea in reverentiam Dominicæ Resurrectionis, die Dominica non esse jejunandum, idem *Collatione 21. Cap. 20.* traditionem fuisse à maioribus præscriptam, scribit: de quo etiam plura alia extant Patrum testimonia, præcipue Melchias Papæ apud Damasum in Pontificali. Divus Augustinus super Ignatium, Epistolæ 4. ad Philippenses ait: *Qui in Dominica jejunit, Christi Domini, insectator est*. Et *D. Th. 2. 2. q. 147. art. 5. ad 3. docet, Visandum esse ex consuetudine Romanae Ecclesie die Dominica jejunare, ne videamur hæreticis consentire*. Unde Divus Hieronimus in *Commentarijs in Matth. Cap. 9.* refert Manichæos die Dominica frequenter jejunare solitos, ne viderentur de Christi Resurrectione gaudere: quam falsam, & commentitiam fuisse prædicabant. His ergo causis nostra Regula, ut die Dominica jejunia non serventur, indulget.

Sed an peccatum sit, die Dominica jejunare, hujus loci non est exactius examinare, D.

Tho. (*ubi supra*) dicit, esse laudabile, semper jejunare. Quod etiam Hieronimus in Epistolâ ad Lucilium confirmans, asserit, Paulum cum alijs fidelibus, diebus Pentecostes & Dominicis jejunasse. Alij verò ex adductis Patribus contraria docent: ut Augustinus, Tertullianus, Ambrosius, & Melchias. Quorum omnium fortasse idem sensus est, si ad intentionem jejunantis, sanctorum dicta referantur. Nam ex hac in die Dominica vel laudatur vel damnatur jejuniis. Adhuc tamen (quidquid sit de intentione) superstitiosum videtur, imò & culpabile, dictis diebus jejunare, cum sit contra communem Ecclesie consuetudinem, quæ pro lege habenda est: ut in hoc proposito ex mente Augustini, docet D. Tho. *ubi supra*. Quare solum discutendum restat de alijs solemnibus diebus, qui ab exultatione sanctæ Crucis usque ad Domini Resurrectionem occurrunt: an in eis cessandum sit à ieiunio? Et præcipue dubium ob diem Natalis Domini movetur. In quo non esse ieiunandum, An in Epiphaniâ, ut supra docuit, qui *Non licere (ait) in die Natalis Domini jejunare*. Tum etiam, quia Priscilianistæ diebus Dominicis, & in die Natalis Domini ieiunare solebant, ut testatur Leo Papa Epistolæ 91. & ad Turbium, & ex alijs Patrum testimonijs colligit Bellarminus. *ubi supra*.

Contrarium tamen verius, & omnino probabilius est, nempe, quod hi, qui ex Regula vel ex voto tenentur diebus aliquibus ieiunare, si illo tempore occurrat Natalis Domini dies, etiam in illa solita ieiunia servare tenentur: Primo quia Ecclesia (ut optime Bellarminus *ubi supra*) in die Natalis Domini absolute ieiunare non vetat, sed tanquam prohibet his, qui ex superstitione, vel ex contemptu Ecclesie, vel aliquo alio malo sine ieiunarent, Quare Ecclesia Religionum Regulam, & alias de ieiunio observantias, etiam in die Natalis Domini, non tollit. Et sicut in *Cap. finali de observationibus jejunijs*, omnibus fidelibus indulgetur, ut in die Natalis Domini edere carnes possint, etiam si dies Veneris, vel Sabbati sit, & tamen excipit eos, qui voto vel Regulari observantia ad carniis abstinentiam tenentur: ita de ieiunio quoque philosophandum videtur. Ex quo fit, intentionem esse Ecclesie, Religionum Regulæ & statuta in suo robore firma relinquere, & minime eis derogare. Videndus est Sylvestrius *verbo* (ieiunium) *num. 27.* & Corduba in *Regula S. Francisci Cap. 2. q. 2. puncto 1.* ubi docet, hanc esse communem Canonistarum opinionem, & receptam apud omnes suæ Regulæ Expositores. Neque opus est in re tam manifesta plura adicere, cum id etiam Regula expressè indicet illis verbis, *Singulis diebus (exceptis Dominicis)*. Qui enim singulis diebus aliquid fieri præcipit, nihil excipit. Quod si Regula excipit diem Dominicam, alios dies reticendo, cum potuisset exprime, de eius mente fuisse videtur, ieiunium die quoque Nativitatis debere servari.

Hæc dicta sunt attento iuris & Regulæ rigore. Ipsa verò æquitate imperante, ieiunia hoc die non esse strictè observanda, adhuc laudabilius existimo: imò in hoc casu fieri à Prælati dispensationem, ipsa æquitas quasi necessariò in honorem tantæ solemnitatis exigat.

Circa prædicta obijciat aliquis id quod in nostris Constitutionibus *prima parte Cap. 5.* cavetur, ut in omnibus vigilijs Apostolorum, præterquam Joannis Evangelistæ, Philippi, & Jacobi, ieiunia serventur: sed dies secunda Natalis Domini

Quare in die Dominica non sit ieiunandum?

Cap. Con-
firmam, de
observa-
tione iei-
unij.

Cap. de
observa-
tione iei-
unij.

Quare
paulchall
tempore
non sit
ieiunan-
dum?

DVBIVM III.

Vtrum ad jejunia Ordinis eadem conditiones requisitae sint, quae ad jejunia Ecclesiastica sunt necessariae?

est vigilia Joannis Evangelistae: ergo Constitutionibus declaratum est, secunda die Dominicae Nativitatis non esse ieiunandum, ac a fortiori nec prima.

Respondeo, primò, ibi non intelligi de hac vigilia, sed de ea, quae est festivitas Joannis Evangelistae ante portam Latinam. Ita apud Religionis viros peritos exponi accepi: & ratio manifesta videtur, quia dum aliqua lex potest interpretari sine eo quod deroget communi iuri, sanè in eo sensu est intelligenda: quia fugienda est iurium correctio. Quare illa Constitutio, ne Regulae deroget, (quod mea sententia minimè invidet, nec potest si velis) intelligenda est in praedicto sensu. Secundò & fortè verius dicendum erit, praedictam festivitatem, de qua in Constitutionibus fit mentio, illam esse, quae occurrit intra solemnitatem natalis Domini: quod ex eo evidenter colligitur, quia haec

Cap. Constitutum, de observatione ieiunii.

Constitutio desumpta est ex Cap. *consilium, de observatione jejuniij*, ubi sic dicitur: Vigiliae sunt observatione jejunii celebrandae, praeter vigiliae Apostolorum Philippi, & Jacobi, & B. Joannis Evangelistae, quoniam illorum solemnitas intra solemnitatem paschalem, istius autem intra Natalem Domini celebratur; Ergo de hac solemnitate iura & constitutiones loquuntur, & non de illa, quae est ante portam Latinam. Unde ad argumentum respondet, quod Capitalium Generale, aequitate imperante, dispensat, sive (ut proprius loquitur) declaravit circa ieiunia in his solemnitatibus occurrentia inter Regulae decernens, ut neque secunda die natalis Domini, ieiunia servarentur. Non tamen inde sequitur, quòd ipsa die B. Joannis non sit ieiunandum, in cuius vigilia non propter ipsius solemnitatem, sed propter coniunctionem cum die Natalis Domini ieiunium solvitur. In hac carent Praelati, non auctus aut auctoritas sed maioris partis timoratae conscientiae ac scientiae virorum Religionis consuetudinem, & praxim sequi, quo usque aliquo generali Capitulo, declaratur, aut dispensatur, quid in hac re servandum sit.

Quare pascchall. tempore non sic ieiunandum?

Quoad secundam vero huius Dubij partem sciendum est, quod usque ad Resurrectionem Domini, & non amplius, jejunia à Regula indicta extenduntur: & (quantum opinor) nulla Regula tam prolongata jejunia statuit. Quare verò Jejunia Resurrectionis die finiantur, neque ulterius unquam in Ecclesia protrahi consueverint, hoc ab Apostolorum traditione in Ecclesia existimo fuisse servatum: qui tempore illo à Resurrectione usque ad Pentecosten, in honorem Dominicae Resurrectionis minimè ieiunabant. Ita docet Cassian. *dicta collatione 21. Cap. 20.* Epiphani. & Hilari, ut supra. In illis igitur Quinquagesimae diebus (nam ita illi dies à Patribus vocabantur) nullus neque in terra, neque prostrato corpore orabat, neque genua in oratione flectebat, neque ieiunia ulla illo tempore servabantur: quia haec veluti poenitentiae, ac luctus indicia sunt, quae temporibus tantae solemnitatis ac laetitiae importuna esse solent. Et ideo diebus illis usque ad Pentecosten, in Ecclesia ieiunia non servabantur. Sequenti verò tempore propter nimium aetatis rigorem, etiam haec ieiunij dilatio communi praecepto nullibi apud Religionum institutores observata invenitur. Quare satis prudenter nostra Regula, omittit his temporibus, à fine aestatis, & à principio autumnii fere usque ad finem veris, nempe, ab exaltatione S. Crucis usque ad diem Dominicae Resurrectionis tantum ieiunia decernit.

Pro huius Dubij resolutione recolendum est, ieiunium esse quadruplex, nempe, *Spirituale, Morale, Naturale, & Ecclesiasticum.* Spirituale dicitur abstinentia à vitis, Augustino teste *Tractatu 17. in Joao. Jejunium magnum & generale est, abstinere ab iniquitatibus, & illicitis voluptatibus saeculi: & hoc ieiunium improprie dicitur.* Ieiunium *Morale*, Morale, est, usus moderatus cibi & potus, secundum temperantiae regulas: quod natura ipsa duce Philosophi servaverunt. Hoc etiam ieiunium minimè ad nostrum propositum spectat: quia nos hic de ieiunio verè & proprie loquimur. Tertium ieiunium dicitur *Naturale*, quod apud Theologos supponit pro abstinentia, ab omni profusis cibo vel potu: quod etiam minimè pertinet ad institutum praesens, cum de hoc nullibi praecipuum detur, nisi in casu, quo quis ad Sacramentum Eucharistiae accedat. Quartum est ieiunium *Ecclesiasticum*, quod in describi solet: *Est abstinentia cibi secundum Ecclesiae regulam, & modum assumpta.*

Jejunium quadruplex Spirituale.

Naturale

Ecclesiasticum: in quo hoc consistat?

His praenotatis, dubium esse potest, primò, an Regulae ieiunia sint Ecclesiastica de hoc quarto genere, an verò de secundo: & praeterea, an in eo inveniantur conditiones Ecclesiastici ieiunii.

De Prima huius Dubij parte sicut certum constituto, *Jejunia Regulae (& idem censo de alijs Ordinibus jejuniis) verè Ecclesiastica sunt.* Haec conclusio in praedicto sensu sine temeritate negari non potest. Primò quia ita habet communis nostrae Religionis consensus: imò evidenter in ipsis Constitutionibus in his Regulae & Ordinis ieiunij praecipitur, ut omnes aliae conditiones, & Regulae ieiunii Ecclesiastici serventur, ut patet ex *prima parte constituti. Cap. 5.* ubi statuitur primò de hora competentis: secundò, de unica comestione: & taxatur cibus, qui in collationibus horum ieiuniorum dari debet: de abstinentia verò à carnibus mentio non fit, quia hoc ex Regula praesupponitur: ac deinde quòd in his diebus Nona ante comestionem dicatur: Ergo verè sunt jejunia Ecclesiastica. Et confirmatur, quia in omnibus Religionibus ieiunia Regulae vel Constitutionum, etiam si ab Ecclesia non praecipiantur, jejunia nihilominus Ecclesiastica dicuntur: quia servant praedictas regulas, & conditiones, ut patet ex communi Religionum usu. Videntur sunt Expolitores Reg. B. Francisci *Cap. 2.*

Vid. supra laudatos Antonium & Franciscum loc. cit. hunc pag. 237. n. 50. illum n. 395.

Praeterea secundò, quia alia jejunia, quae à Fidelibus (vel spontaneè, vel necessitate impellente) sive id sit ratione voti, sive ratione propriae devotionis, assumuntur, verè sunt secundum regulas Ecclesiastici jejuniij. Quia hoc in Ecclesia communiter jejunii nomine intelligitur. Argumenta verò, quae contra hoc fieri possent, secunda parte huius dubij solventur.

Duae conditiones necessariae ad ieiunium Ecclesiasticum constitutivum.

Cùm ergo Regulae jejunia Ecclesiastica sint, in eis conditiones, quas Ecclesia circa jejunium praescribit, necessariò observandae erunt. Duo sunt praecipue, quae tanquam essentialia in jejunio Ecclesiastico constituantur. Primum est unica comestio. Secundum verò, ut habeatur ciborum delectus, praesertim ut à carnibus abstineant, qui Ecclesiastico more jejuna volunt. Quoad primam

de unica comestione, videndus est Divus Tho. in 4. distinctione 15. questione 3. arti. 4. & 2. 2. questione 147. arti. 6. & Summistæ verbo (jejunium.) De secundo verò plura apud controversarios traduntur, qui, contra hæreticos, licitum esse ab initio Ecclesiæ ciborum delectum in jejunio probant, præcipuè Turrianus lib. 2. constitutionum Apostol. Cap. 59. Bellarmin. To. 2. lib. 4. de Romano Pontifice Cap. 16. maximè verò 2. To. lib. 3. de bonis operibus in particulari Cap. 3. & sequent. & Doctores in 4. dist. DD. in 4. dist. 15. ubi Divus Tho. q. 3. arti. 4. & 2. 2. ut supra dist. 15. Tomo de indulgent. lib. 7. Cap. 13. num. 8. in sua Gloss. litera D. Alia verò, quæ de jejunio à Doctores traduntur, non sunt substantialia, neque ita necessariò requisita, quamvis suo modo & quasi accidentaliter requirantur, ut est, quòd comestio fiat hora competenti, & quòd abstinentia à lacticiis fervetur.

Hæ reperiuntur in jejunio à Regulæ & Constitutionis Ord. præscriptis.

Inspiciamus igitur, an hæ conditiones, tam substantiales, quàm accidentales, in Regulæ jejunij, & similiter in alijs à Religionis Constitutionibus præfixis reperiantur? In primis, prior illa conditio de unica comestione cavetur expressè in nostris Constitutionibus (ut supra retulimus;) ubi præcipitur, ut in jejunij Ordinis detur in collationibus frustum panis cum aliquo fructu. Quòd si aliquando aliquid amplius in quantitate, vel qualitate à Prælati addatur, verbi gratia, vel plures fructus, vel aliquando aliquæ herbæ simpliciter cum aqua & sale sine alio condimento coctæ: non est cur scrupulosi turbentur, existimantes, ob id jejunia Ordinis solvi: quia nisi aliquantulum collationes laxarentur, possibile non esset, tam continuata ac diuturna jejunia à tota Communitate sustineri. Nam cum ex alia parte tot laboribus & asperitatibus, ac frequenti oratione, & meditatione (quibus præcipuè caput debilitari solet) Religiosi premantur; oneri succumberent, nisi aliquantulum hac via adjuvarentur: dummodo collationes eam latitudinem non excedant, quam Doctores in jejunij Ecclesiasticis statuunt. Neque est mirum, quòd æquo pede non fervetur in jejunij Quadragesimæ, & Ordinis, æqualis districtio: nam & in hoc differentia aliqua apud monachos antiquos fieri consuevit, ut videre est apud Divum Hieronymum de custodia virginitatæ, Petrum Damianum, Epistola prima, ad Fratres Eremitæ Gamugni, prope finem: quod & præcipit Divus Benedictus Cap. 49. sua Regulæ. Quare non est mirandum, si tempore alio à Quadragesima, æqualis indulgentia in collationibus permittatur. Caveant tamen Prælati, ne in hoc modum, & mensuram excedant, & suæ Regulæ vel Constitutionibus aliquod relaxationis vulnus infligant: quia gravis criminis reos apud DEUM se fore noverint, cum ob suam causam in Ordine æqualis relaxatio fuerit introducta.

Secunda verò conditio de abstinentia à carnibus patet omnibus, quàm districtè in nostris monasterijs observetur, sed quia Ecclesia non solum præcipit à Carnibus abstinentiam, sed etiam jejunij temporibus, ovorum, & lacticiorum usum interdicit, ut patet ex Cap. Statuimus, & Cap. Presbyter 93. distinctione, traduntque omnes Summistæ verbo (jejunium) & Divus Thom. dicta questione 147. articulo 6. videtur, quòd Religionis jejunia verè & propriè jejunia non sint, cum in eis indifferenter uti possimus ovis, & lacticiis: & id expresse in nostris Constitutionibus permittatur:

Cap. Statuimus, & Cap. Presbyter 93. Distin.

imò & Regula ipsa id liberè concedat, dum aperit animalia sive volatilia ad nutrimentum habere, quòd, propter lacticiis & ova, superiori capite in illa verba, *Afines sive mulos &c.* permittum fuisse anno abamus. Igitur non sunt vera jejunia.

Huic dubitationi primò Respondeo, in omnibus jejunij extra Quadragesimam non esse prohibitum uti lacticiis, & ovis: sed tantum in ipso Quadragesimæ tempore. Ita docet Cajetanus 2. 2. questione 147. arti. 7. Medina in summa lib. 1. Cap. 14. §. 10. Navarr. in manuali Latino Cap. 21. num. 15. dicit esse opinionem Divi Thomæ ut supra, Enriquez Tomo primo lib. 7. de indulgentiis Cap. 10. num. 4. Ceterum, (quicquid sit de hac opinione, quæ etiam mihi probabilis videtur,) ad majorem securitatem concessum est Capitulo Generali Ordinis Minorum ab Eugenio IV. cujus meminit Corduba questione 2. puncto 4. super Cap. 3. Regulæ, quoddam privilegium, in quo facultas ei præbetur ordinandi, & declarandi, in quibus locis & provincijs Fratres debeant jejunia Regulæ in cibis Quadragesimalibus observare. Quo utendo privilegio, à Capitulo nostro Generali decrevit ut (ut supra,) ut hoc Priorum arbitrio relinquatur: ut ipsi de usu lacticiorum, vel abstinentia, secundum varias locorum consuetudines possent dispensare. Possimum etiam fundamentum, quare in jejunij Regulæ liceat uti ovis ac lacticiis, illud est, quia hoc à Regulæ permittum est, ut supra præcedenti Cap. diximus circa illa verba, *Aliquot animalium sive volatiliam &c.* Quare cum Regula sit à summis Pontificibus confirmata, & ex alia parte de essentia jejunij Ecclesiastici non sit abstinentia à lacticiis; manifestè colligitur, quòd in jejunij Ordinis his cibis uti liceat: & adhuc, quòd hæc verè Ecclesiastica jejunia sint.

IN TEXTU

ibidem.

Nisi infirmus, vel debilis corporis &c.

DVBIVM IV.

Quæ sint causæ, quæ excusent ab adimplentione jejunij?

Dubiū hoc movetur circa ultima verba huius Vid. capitis, in quibus signantur causæ, ob quas à lege jejunij Religiosi excipiantur, nempe, *infirmus vel debilitas corporis sive alia justa causa*: quia necessitas (ut inquit Regula,) caret lege. Omnia verò, tam infirmitas, quàm debilitas, sive quodcumque aliud impedimentum, sub nomine justæ causæ comprehenduntur. Omnis autem justa causa, ut communitè cum Divo Thom. 2. 2. quæst. 147. art. 4. Theologi tradunt, ad unam ex tribus sequentibus potest reduci, nempe, *ad impotentiam, necessitatem, & pietatem*, sive majus bonum. Nam jejunio vel corpus læditur, vel spiritus, vel substantia externa. Si corpus læditur, impedimentum, quòd à jejunio excusat, *impotentia* dicitur. Si spiritus proprius, vel aliorum profectus, *pietas* appellatur, Quòd si substantia externa, *necessitas*.

Ratione

Quinam ratione impotentie excusentur.

Quid in senibus attendendum

An pueri & senes a Regulae jejuniis excusentur?

Infirmi- tas ac corporis debilitas ad impotentiam quoque reduci- tur.

Quof- nam ex- cuset ne- cessitas?

Ratione primò, nempe, impotentia, in jejunij ab Ecclesia præceptis pueri & senes excusantur, ut isto iure fessa sustentetur ætas; illorum verò quasi pullulans, & incipiens, non frangatur vel arefcat. Quare in jejunij Ecclesie, pueri usque ad XXI. annum (secundum D. Tho. ut supra) ab eorum impletione excusantur: senes verò, si sexagenarij sint, ut communis tenet opinio: quamvis Navar. in summa *Lati. Cap. 21. num. 16.* non incongruè doceat, in senibus non esse certam, & determinatam regulam præscribendam, sed id arbitrio prudentis confessorij vel Prælati esse relinquendum. Quod nos etiam *supra Cap. 8.* in illis verbis, *inspicitis aetatibus & necessitatibus*, ex mente Canonistarum asserebamus. Nam alij citius, alij verò tardius prædictam impotentiam senectutis incur- runt.

Hoc autem, quod dictum est de pueris & senibus circa Ecclesiastica jejunia, dubitari merito potest, an etiam in Regulae jejunij observandum sit? Et (ut à certioribus incipiam) in senibus non dubito, servandum esse id, quod nuper ex Navar. tradidimus, ut id arbitrio Prælati relin- quatur, ut ipse omnibus pensatis judicet, an senio cot- fectus vires habeat necne ad solvenda regularia jejunia.

De pueris verò jam professis, qui tamen non- dum XXII. annum atigerunt, dicendum est, eos minime à jejunij Ordinis excusari: quia per pro- fessionem ipsi se coarctarunt ad strictiorem ob- servantiam, quam Ecclesia tenet, nempe, ad Re- gulam nostram, & ad omnia, quæ in ea continen- tur. Et sic à Regula ad prædicta jejunia servanda obligantur. Et hanc credo esse communem opi- nionem, & Religionum praxim, de qua videndus est Corduba in Regula B. Francisci *Cap. 3. quæstio- ne 2.*

Præterea, ad impotentiam reduci- tur corporis infirmitas, vel debilitas, de quibus nostra Re- gula exprèssè loquitur, & advertit Cajera. in *summa verbo (jejunium) & Navar. ut supra.* Illi etiam hoc titulo comprehenduntur, qui tam infir- ma complexionem sunt, ut vacuo stomacho capitis dolorem ac vertiginem patiantur: & denique omnes illi, qui, medicorum judicio, non sine peri- culo salutis corporalis jejunare possunt. Hanc autem impotentiam arbitrio suo poterit Prælati examinare, & si illi sufficiens videatur, subditum à jejunij onere absolvat. Neque oportet, ut in hoc nimis scrupulosus aut anxius Prælati sit, sed potius benignè & misericorditer omnibus subveniat, & pietate magis, quam rigore ducatur: nisi aliàs ob justas causas contrarium viderit expedire. Nam si sua benignitate Religiosi abutantur, & faci- lè licentias petant, tunc in aliud extremum declinandum est, ut Ordinis observantia summa cura provideatur.

Secunda causa, quæ à jejunio excusat, potest esse necessitas, ut cum die Jejunij aliquis labor necessarius, vel nobis, vel Communitati, aut aliquod

aliud à Prælati impositorium opus occurrat, cum quo jejunia compati non possunt: ob quam cau- sam fratres laici laborantes à jejunio excusantur. Et similiter ad hanc causam recedatur, quando quis jejunando, suo officio minime ut par est, po- test satisfacere: quia ob jejunium opera obligatio- nis prætermittenda non sunt: inter quæ potissi- mum videtur, ut quis rectè suo munere funga- tur.

Ob tertiam causam, quæ pietas sive majus bonum dicitur, lege etiam jejunij non tenentur, qui jejunando non possunt ad suam, vel aliorum salutem spiritualem, vel corporalem, id, quod ne- cessarium est, præstare: ut sunt Concionatores, Lectores (ex officio vel obedientia) aut Confesso- res. Ita Cajer. 2. 2. q. 147. artic. 3. & in *summa verbo (jejunium)*, quem sequitur Navar. *ubi supra num. 16.* Ad hanc etiam causam pertinet, quando ob jejunium impeditur quis à sanctioribus & melio- ribus operibus, quibus, si non jejunaret, vacare posset: qualia sunt opera Misericordie spiritualia, & corporalia quæ suapte natura sunt actus miseri- cordie, quæ est virtute abstinentiæ præstantior. Ita Cajeranos *ubi supra artic. 2. & Navar. num. 17.* Sylvest. *verbo (jejunium) quæstione 3.*

Dixi verò supra, id, quod necessarium est, præstare: nam aliàs si tantum sit supererogationis bonum concionari, aut legere, tunc minime præ- termittendum est id, ad quod ex vi nostræ Re- gulæ ac instituti tenemur, nisi aliàs aliquis necessi- tas sit vel in populo verbum divinum audiendi, vel in Religione illud proponendi.

Ex his fit, eos, in quibus aliqua prædictarum causa non fuerit, ad regularia jejunia teneri, quan- tum vis perfecti sint. Hoc addiderim propter Hæ- reticos quosdam, de quibus mentio fit in *Clemen- tina* ad nostram *de Hæretic.* asserentes, viros perfe- ctos legibus jejuniorum non teneri: quia jejunium ad delendam peccatam ordinatur, quo perfecti jam carent, neque illud habere possunt. Hi con- demnati sunt in Concilio Viennensi, & in dicta Clementina multorum sanctissimorum virorum exemplis refutati. Contra hos latius controver- sarii disputant. Sufficiat nunc notabile dictum Chryostomi de jejunio proferre, quo breviter omnes jejunij fructus, qui ex facta scriptura colli- guntur, uno verbo declaravit: ait enim de Jejunio sermone primo: *Jejuna quia peccasti: jejuna, ut non pecces: jejuna, ut accipias: jejuna, ut accepta perma- neant.* Quasi dicas: Jejunium prodest, & maxime necessarium est ad satisfaciendum pro peccatis: præterea, ut preservemur à peccatis: tertio, ut à DEO virtutes, ac caelestia bona impetremus: ulti- mo, ut impetrata dona permaneant. Quæ omnia tam imperfectis, quam perfectis omnino sunt necessaria.

Quos pietas

Clemen- tina. Ad nostram de Hæreticis. Concil. Viennense.

De jeju- nij com- modis & fructibus eleganter & lucu- lenter disserit in com- mentar. suis in hoc Cap. Francisc. à S. Elia.

LESU Spirit.

dum ap-
tum ha-
rri ca-
missim
jejunia.
in om-
non esse
ntum in
jetanus
ma lib.
Cap. 21.
ut su-
tis Cap.
opinio-
d. majo-
generali
emio
Regula,
præbe-
ois &
in cibus
lo pri-
um est
quatur
secun-
ollent
qua-
cinijs,
supra
ut an-
ala sit
parte
entia
unij
hac

es Vid.
à Joan. d
Jesu Mo
ria rap.
20. de
e pl. mo.
nall.
part. 2.

Triplex
causa à
jejunio
excusant